

Школа діалогу для дітей, які прибули

Аркуш 4

Безпечна група

Діти, які є в школі новими, навчаються, на скільки важлива в групі атмосфера безпеки і що вони самі також можуть бути причетними до цього.

Вступ

Як вчитель маєш надію на початку нового навчального року, що Твій клас буде дружньою групою. Це очевидно, бо в безпечній групі приємніше працюється! А в групі, в якій кожен відчувається безпечно, всі учні можуть правильно розвиватись одночасно як в пізнавальній галузі, так і в суспільній. Створення безпечної групи не відбувається однак само собою і кожного року вимагає якоїсь праці. Треба присвятити багато уваги певним справам, щоб міг утворитись позитивний колектив, особливо якщо під час шкільного року долучаються нові особи.

Створення групи має п'ять етапів. Під час перших шести тижнів шкільного року ключовими є особливо перші три тижні. Цей період стоїть під знаком присвоєння правил і культури, яка панує в школі і в групі, тобто під знаком інкультурації, (процес вростання в культуру даного суспільства). Добрий старт створить ґрунт для створення безпечної, позитивної і заохоченої групи, в якій учні навзаєм будуть про себе дбати. На початку шкільного року, виконуючи спільно з групою правила, подбай про те, щоб фаза нормалізації почалась вже зразу в фазі формування. Якщо будемо працювати в цей спосіб, вже під час перших двох тижнів побачимо, як учні хочуть відноситись до себе взаємно і які рішення є для цього потрібні. Термін і чітке вказання таких рішень зробить так, що решту навчального року вони будуть певним дороговказом. Якщо хтось не буде дотримуватись правил, інші особи звернуть йому на це увагу. З бігом часу правила можуть бути модифіковані або також можуть появлятися наступні. На тому першому етапі виясни разом з учнями позитивні норми, які будуть обов'язковими для Вашої групи: «Цього хочемо в нашій групі». В цей спосіб зробиш інвестицію в створення позитивної атмосфери. Запевнить вона почуття безпеки і впевненості під час формування групи. Якщо протягом шкільного року приєднуються до неї нові особи, її попередні члени будуть могли запропонувати їм свою допомогу. Самі будуть презентувати потрібну поведінку, то ж без проблеми пояснять цим особам, як будемо відноситись до себе в групі.

Під час створення безпечної атмосфери важливо є також заохочувати учнів до внесення вкладу в функціонування спільноти. Якщо учні мають відчуття безпеки, можуть брати участь в функціонування спільноти. Такий вклад з їхньої сторони зміцнює рівнозначно почуття безпеки. (В Аркуші 3. «Даємо щось від себе» знайдеш більше інформації на цю тему). Учні краще розвиваються, якщо становлять частину спільноти і мають почуття приналежності і справності. Африканське прислів'я каже: «Потреба цілого села, щоб виховати одну дитину». Те саме стосується одночасно цілої школи, як і класу. Важливо, щоб ти дав(-ла) всім учням почуття, що становлять вони частину спільноти, яка створює клас, що їх присутність має значення, а клас втрачає на тому, коли їх нема. Про те, як зробити, щоб клас і школа були спільнотами, можна прочитати більше в програмі «Школа Діалогу».

Після перших етапів формування групи, тобто після 6 тижнів, можеш провести урок представлений нижче, щоб разом з учнями перевірити, як виглядає ситуація в групі: чи кожна дитина відчувається в ній безпечно, чи може цей аспект потребує ще уваги. В разі потреби, після аналізу атмосфери пануючої в класі, в порозумінні з учнями зроби ініціативу дії, яка має на меті зміцнення пануючої в ній атмосфери.

- 1) Tuckman, B. W. i M. A. C. Jensen (1977). *Stages of Small-Group Development Revisited. Group & Organization Studies*. Grudzień 1977, 2(4),419-327.
- 2) Pauw, L. (2018). *Burgerschapsvorming op weg naar volwassenheid*. Amsterdam: SWP Noot 44. Thornberg (2009)

Як ми це робимо в нашій групі?

Мета уроку

Учні навчаються, що можуть бути причасними до безпеки в групі.

Матеріали

- Великий аркуш паперу

Приготування

- Прочитай вступ до цього посібника
- Обговори правила з учнями. Що вам вдається? А що не до кінця?
- Як сприймаєте атмосферу, яка панує в групі? Подумайте про питання включання і виключання, про те як розв'язувати конфлікти, про почуття безпеки, про соціальні медіа
- Використай монітор безпеки і обговори результат з учнями

План уроку

- ▶ Що будемо робити і чого будемо навчатись?
- ▶ Безпечно, небезпечно
- ▶ Що з цим зробимо?
- ▶ Що ми ще потребуємо?
- ▶ Що ми зробили і чого навчились?
- ▶ Закінчення

Привітання

Проведи *Привітання*, наприклад дію описану нижче.

Ім'я і рух

Учні стоять у колі. Один з учнів каже своє ім'я і виконує при цьому якийсь жест. Інші учні повторюють за ним, так щоб виникла при цьому свого роду хвиля.

► Що будемо робити і чого будемо навчатись?

Скажи: Для всіх вчителів і вчительок важливо, щоб кожен почувався в школі безпечно (покажи учням ілюстрацію «Безпечно»). Коли ви відчуваєтеся безпечно, можете добре разом гратись, вчитись і співпрацювати. Сьогодні перевіримо, як це виглядає в нашій групі.

Обговори порядок уроку і запитай, чи всі з ним погоджуються.

► Безпечно, небезпечно

В цій частині уроку виясни поняття «безпечно» і «небезпечно».

Покажи на сенсорній дошці різного виду ситуації, які показують ці поняття. Найкраще було б, якщо б ти висвітлив(-ла) на одному слайді по одній ситуації з кожної категорії: зліва

ситуацію небезпечну, а з правої безпечну. Спочатку покажи, що ситуація зліва є небезпечною і зроби при цьому жест показання пальцем кулака вниз. Пізніше перейди на праву сторону проектора і покажи, що ця ситуація є безпечною, піднімаючи одночасно палець кулака вгору. Так само зроби з наступною парою ситуацій.

На третьому слайді назви представлені на ньому ситуації. Тепер попроси учнів, щоб виконали відповідний жест: спочатку для ситуації зліва, а потім для ситуації представленої справа. Йдеться звичайно про жест піднятого або опущеного пальця кулака. Повторіть це відповідно до останнього слайду. Може в кінці учні зможуть самі подати або показати безпечні і небезпечні ситуації. Скажи: *Перевіримо тепер, як це є в нашій групі. Чи вважаємо, що в нашій групі все гаразд? Чи всі тепер відчуваємось в ній безпечно?*

► Що ми з цим зробимо?

Замість цієї частини можеш використати також результати вимірювання безпеки суспільства, щоб побачити, як виглядає ситуація в групі. Якщо така оцінка не була ще виконана, можеш пропустити цей елемент і триматись плану уроку поданого нижче. Звичайно можеш також використати два варіанти!

Попроси учнів стати у колі. Пізніше попроси зайняти відповідні позиції у колі, кажучи: *Якщо ти задоволений(-а), встань (у колі) з правої сторони (підними палець кулака вгору і піди в праву сторону). Якщо ти незадоволений(-а), стань з лівої сторони (опусти палець кулака вниз і піди в ліву сторону).* Залежить від групи, чи можеш також сказати, що учні можуть стати посередині. Постав наступні питання учням, при кожному даючи їм час на роздуми.

Почекай з наступним питанням, поки всі учні займуть відповідні позиції.

- Як на Твою думку ми сприймаємо прийняті правила в нашій групі?
- Як ми граємось на майданчику?
- Як працюємо разом?
- Чи уважно слухаємо себе взаємно?

За кожним разом подумайте про повний образ групи.

Наприклад: Більшість з вас задоволена з атмосфери (кулак вгору), але декілька осіб незадоволені (кулак вниз). Напиши результати на дошці, записуючи кількість осіб

задоволених і незадоволених. Не займайся індивідуальними виборами і не проси про вивчення, щоб не порушити почуття безпеки серед учнів. Учні сідають. Запитай їх про першу реакцію. Попроси двох учнів про коротке висловлення.

► Що ми ще потребуємо?

Поділи учнів на перемішані трійки, в яких будуть нові особи і учні, які є в класі вже довгий час і (краще) знають мову. Можеш також вирішити, чи проведеш це завдання з цілою групою і попросиш учнів, щоб спочатку обдумали їх у парах.

- Що нам вже добре вдається? Чим ми пишаємось?
- Що можемо робити краще?
- Як можемо допомогти у цьому?

Далі попроси кожну групу, щоб коротко розказала про свої висновки і напиши в двох колонках на дошці: задоволені/ поправити.

Зверни увагу при цьому на наступні речі:

- сконцентруй увагу на тому, що вже функціонує добре, коли там приховуються точки, від яких відштовхуються для зміцнення атмосфери.

став такі питання, як наприклад: *Що нам вже добре вдається? Чим ми пишаємось? Чи умови вимагають модифікацій? Які і в який спосіб? Чи обов'язковим є укладення додаткових договорів? Чого мали б вони*

- стосуватись?

В який спосіб можемо нагадувати собі взаємно про укладені договори?

В іншому випадку: *Хто потребує допомоги з сторони подруги/друга або цілого класу?*

Напиши найважливіші висновки, зміцнюючи їх фотографіями, малюнками або рисунками і повісь їх на видному місці в класі, щоб можна було до них потім повертатись. Вибери з класом, з якого моменту, який вимагає корекції почнете. Обговори також, що учні будуть дякуючи цьому робити краще.

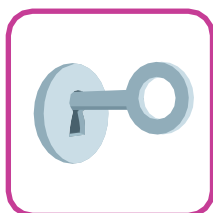
Скажи, що за декілька тижнів повернешся до цього, щоб придивитись, що змінилось.

► Що ми зробили і чого навчились?

Обговори з учнями, що ви зробили під час цього уроку. *Що дав вам цей урок? Під час цього уроку ми придивлялись до атмосфери в нашій групі. Ми придумували, чого ще потребуємо. За декілька тижнів придивимось до цього ще раз.*

Якщо хтось хоче мені щось ще розказати тет-а-тет, це завжди можливо.

► Закінчення

Проведи Закінчення, наприклад дію описану нижче.

М'ячі в повітрі

Учні стають в колі. Кидаєш м'яч до однієї з осіб, називаючи при цьому її ім'я. Тепер ця особа кидає м'яч до наступного учня і каже його ім'я. Продовжуйте гру до того моменту, коли м'яч потрапить до кожної особи і повернеться до Тебе.

Тепер попроси учнів, щоб ще раз кидали м'ячем в тому самому порядку. Після кидання м'яча наступні дві особи беруть інший м'яч і починають кидати ним в цей самий спосіб. Йдеться про те, щоб два м'ячі не торкнулись і не пропустили іншого м'яча, який летить.

Вчитель

Що ще можеш зробити, щоб створити в класі позитивну атмосферу;

- Стимулюй співпрацю, щоб створити в класі позитивну атмосферу;
- З початку сам(-а) дотримуйся норм, які зобов'язують в групі і активно заохочуй учнів до присвоєння правил і норм, які панують в класі і школі.
- Заохочуй учнів звертати увагу одне одному взаємно.
- Реагуй миттєво на вийняткове ставлення учнів і приниження. В програмі *Школа Діалогу* широко описано, як можеш на рівні класу і школи працювати з соціальною безпекою і протистояти приниженню.

Дальші дії

Розмова з групою

Регулярно говори з групою на тему речей, які треба поправити, які були вказані.

Видимість – Як це робимо в нашій групі

Покажіть (змінені) правила в залі, підкреслюючи їх за допомогою фотографій або малюнків. Можеш повісити правила, які були темою розмови, на видному місці в залі